

СЛАВЯНИНЪ

ГОДИНА IV.

Русчукъ 4 Юний 1883.

БРЮЙ 93

Излиза два пъти въ седмицата всъща:

Срѣда и Събота.

Цѣна:

За година . . . 5 ср. рубл; новн.
За шесть месеци 3 ср. рубл.

Сичко, което са отнаси до вѣстника, подписва са направно до

Т. Х. Станчевъ въ Русчукъ.

Неплатени писма не се приематъ.

Ржкопен назадъ се не връщатъ.

За Обявления се заплаща:

За всеки редъ при пръвъ пътъ 20 стот.

За " " " вторий пътъ 10 "

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Още 7 броя и „Славянинъ“ свършва и четвъртата си годишнина. Желаящите да получаватъ вѣстникътъ ни и за напредъ, умоляватъ се да явятъ адресътъ си точно и ясно въ редакцията като внесатъ и опредѣлената му цѣна.

„Славянинъ“ за идущата година ще излиза на по-голямъ форматъ пакъ два пъти въ седмицата, всѣка: срѣда и събота.

Цѣна: за година 18 лева, — за половина година 10 лева, — за три месеца 6 лева (сребърни).

Умоляватъ са приятелитъ на нашата бедна журналистика, да се потрудятъ за распространението на „Славянинъ“, като покажатъ своитъ лични приятели, да се запишатъ за абонати на вѣстника ни, отъ което единствено зависи съществуването му.

* *

Много пъти се е казвало, че не може да бжде наредено онова домакинство, което сами домакинитъ не могатъ или не щатъ да уредятъ. Като повтаряме тая истина още веднажъ, ний призоваваме вниманието на нашитъ свѣтени българи върху нея и имъ напомяме, че уреждането на нашата млада държава зависи само отъ насъ, българетъ, и че цѣлъ свѣтъ нищо не може да ни помогне въ това отношение, ако ний сами не си напреднемъ силитъ и не се заловимъ за тая работа съ всичката ревностъ на нашата душа, съ всичкото самоотвержение на нашето отечестволюбие. Каквито и да бждатъ хората, които ний викаме и ще викаме на помощъ; каквито и да бждатъ тѣхнитъ способности, полза отъ тѣхъ не може да излезе за нашето отечество, както нѣма полза отъ таквази помощъ за оногози, който не може да стои на своитъ крака и не може да управля своитъ стъпки. Водачитъ на таквази хора не могатъ да забравятъ себе си и да водятъ беспомощнитъ само нататкъ, накъдето искатъ послѣднитъ. Таквози самоотвержение не се срѣща днесъ и у едноутробнитъ братия. Днесъ и между таквази братя, водимъ и водачъ, всѣкога волята на водача ще надвива, каквото сме видѣли и виждаме на опитъ всѣки часъ.

Това като е почело да се разбира вече отъ много българи, на всѣкъдъ изъ нашето отечество сж се усилили надеждата и желанието за едно съединение на добритъ българи въ едно, съ цѣлъ да се направятъ усилия и опити за самоуреждане на България, която прѣди още да стъпи на нозѣтъ си, стана играчка на неправилни упжтвания. Съ малки исклю-

чения тѣзи усилия сега се желаятъ не само отъ нѣкои либерали, или консерватори, а и отъ всички разумни съотечественници безъ разлика на партия. У всичкитъ днесъ прѣобладава една мисль — мисльта, че е време да се заловимъ да наредимъ държавнитъ си работи, държавното си домакинство по единъ начинъ, който ще даде еднакво спокойствие и еднакавъ рахатажкъ на всичкитъ граждани. Всички сж се днесъ убѣдили, че до сегашнитъ ни луткания ту въ една, ту въ друга страна са били нещастни опити, отъ които не е излязла за отечеството никаква друга полза, освѣнъ печално убѣждение, че още не е наиденъ пътъ, който ще изведе всички ни къмъ мѣстото, гдѣто трѣба да търсимъ щастнето и спасението на отечеството си и на самитъ себе, като граждани на туй отечество. Днесъ многома се увѣрихъ, че туй сишение не е въ несъгласията и въ безпорядкитъ, и хиляди сили, сили скромни нъ сигурни, са готови да поддръжатъ онѣзи, които, като оставатъ нѣкои крайности на страна, ще се рѣшатъ да тръгнатъ по пътя на умнотворенето, на доброто споразумѣние, на таквози уреждане, което е повече съгласно съ състоянието на нашия народъ и което, по тая причина, ще уякчи най-добръ нашата млада държава. Една голѣма частъ отъ жителитъ на нашитъ градища, отъ либерали и консерватори, вече поченъ да разбира, че не въ минутитъ, подпомагани извънъ, тържества на тая или оная партия у насъ стои спасението на нашето отечество, а въ онзи порядкъ и въ това съгласие, които ще излязатъ изъ съвкупността на българекитъ общи интереси, припознати и облъчени въ порядкъ, общеприпознатъ и пригоденъ не само за консерваторекитъ или либералекитъ възрѣния, нъ за общитъ права на всичкитъ граждани. Тая частъ отъ гражданетъ не може да не види, че въ идеалитъ и дѣйствиата на нашитъ партии има нѣщо правилно, но има и много неправилно. Тя не може да не съгледа, че при пипѣшнето поставяние на въпроситъ, има раздвоеност не само между партия и партия, нъ и въ оцѣненията на сжщитъ дѣйствиа отъ сжщата партия, и не може да не жалѣе за таквози състояние на работитъ. За беспристрастнитъ хора не можатъ да бждатъ добри извѣстнитъ противурѣчия, ако ще би тий да ставатъ и во името на свободата. Тѣзи хора не могатъ да разбератъ напимѣръ между другото и слѣдующитъ дѣйствиа, които се даватъ за подвиги въ името на свободата: 1) защо пълномощията, които едно Обикновенно Народно Събрание даваше прѣвъ 1880 г. на нѣкои министри, се считахъ и приемахъ за правилни, а пълномощията отъ 1 Юлия 1881 година се осжждатъ като неправилни и беззаконни, ако и удобрени отъ Великото Н. (? р.) Събрание; 2) защо при изборитъ на членове за Държавний Съвѣтъ

да се поставятъ извѣстни кандидатури и да се мисли, че калето трѣбало да се прѣзема отъвтрѣ, а слѣдъ несполуката на кандидатуритъ да се обявява, че калето трѣбало да се прѣзема отъвнъ и за това да се приобѣгва до помощта ту на едни, ту на други генерали; 3) защо. . . . Нъ ний не ще продължаваме тѣзи зацо, понеже цѣльта ни не е нито погрѣшкитъ си да изброяваме, нито взаимно да се обвиняваме. Ний съ болека на сърцето казахме и това малкото само и само да потвърдимъ думитъ си за това, че мислящитъ и беспристрастнитъ българи почеватъ да гледатъ иначе на досегашнитъ работи, че тѣ сж готови да поддръжатъ съ всичкитъ си сили онѣзи, които ще се опитатъ да извадятъ тѣзи работи отъ лѣжливий кръгъ и ги поставятъ на по-добръ пътъ, на пътя не на мнимодостижитъ вече нѣкакъвъ си прогресъ, а на постоянното и цѣльсъобразното развивание. За тѣзи хора не е толкози важно, какъвъ ще бжде направената съ тая или оная мѣрка, съ тоя или онзи днешенъ законъ прогресивна скачка, а до колко тая мѣрка ще трае и до колко тя обезпечава по нататъшнитъ нескончаемъ прогресъ на она частъ, която мѣрката или закона устроява.

Таквози като е настроенето на множество граждани, на най-здравата може би частъ отъ народа, неоцѣнимна заслуга на отечеството ще направятъ онѣзи, които взиматъ волята и авторитета да извикатъ туй настроение напредъ и като прѣзематъ чрезъ него калето отъвтрѣ, да поставятъ държавнитъ работи на таквази почва, която ще изключи не само сегашнитъ неправилни дѣления и ожесточени гонения тамъ, гдѣто трѣбаше да има съгласие и поддръжка, нъ и ще затвори вратата на всѣко повръщание назадъ и на значителни отклонения въ страна, защото по този начинъ ще се онщожки и онова печално явление, което още въ Търново раздѣли консерватори отъ либерали и което иначе всѣкога ще служи за поводъ на важни недоразумѣния.

Положението е на онѣзи, които съумѣятъ да прѣгърнатъ това настроение и да избавятъ страната отъ по голѣмо развращение и отъ развала. Нѣма ли у насъ хора да желаятъ добро име и благословието на народа? Отъ Князѣтъ ли, отъ министритъ ли, или отъ самитъ партии излезе таквози гѣщо, то ще бжде добръ прието и ще даде почетно мѣсто въ Народната История на причинителя.

И.

!!!

По поводъ на едно „Окржко“ отъ пичитаемото министерство на Народното Просвѣщение до окржкнитъ училищни инспектори, обнародвано въ „Държавенъ вѣстникъ“ брой 49-ий съ което сжщото министерство привлѣча вниманието на послѣднитъ щото, „при честите срѣща-

ния съ учителитѣ да ги увѣщаватъ всекога да се стрѣмятъ да се удържатъ на висотата на учителското си призвание, да избѣгватъ всички участия въ политически борби и да имъ припомнятъ, че именно съ устрѣдоточаването тѣхната дѣятелностъ, исклучително въ кржгата на учебното дѣло, тѣ ще могатъ да принесатъ истинска и неупорима полза на нашето възрадающе се отечество“, казвамъ по поводъ на ежцото „окржжно“, нека ми бжде позволено да кажа и азъ нѣколко думи върху това.

Азъ не съмъ на мнѣние да критикувамъ съдържанието на „окржжното“, защото то е по естество таково, което има въ себе си добаръ принципъ на представление и припомнуване на народнитѣ учители, да не излизатъ изъ кржгата на своето учебно дѣло; но отъ друга страна, ако вземемъ въ съображение днешнитѣ временни обстоятелства и причинитѣ, които сж докарали народнитѣ учители до това завидно положение относително тѣхното великолѣпно значение въ обществото и ограничението, съ което, отъ прѣвратътъ насамъ, се ограничаватъ, да нематъ никакви права поне една добра думица да издуматъ дѣто трѣбва, за запазване на народнитѣ правдини, тогава, нема съмнѣние, че ще излъже на яве това: не че народнитѣ учители сж подпълно партизане или заразени съ партизански чувства, спорѣдъ както нѣкои окржжни управители мислятъ за тѣхъ, но че това е произлезнало като клѣвета пакъ отъ тѣзи, които не имъ иде на гайдата, да глѣдатъ народниятъ учителъ съединенъ съ обществото, който да го оплтва по пхтѣтъ на истинскитѣ напрѣдѣкъ.

Нѣма никакво съмнѣние, че единъ свѣстенъ народенъ учителъ, никога нема да занемари своята дневна учителска работа, на послѣ да ся ограничи исклучително да слѣдва партизанството или да ся занимава съ политически работи, това, което нему никакъ не принадлежи; той знае распредѣлението на своята работа, грижи се да љ не остави надире, но отъ друга страна има и таково време, когато той, като народенъ учителъ, размислява и за самитѣ народъ, отъ когото се храни, облача и живѣе, да му покаже нѣкои практични начини и срѣдства, съ които да може да запази свободата си и љ тури на здрава основа за дългото љ съществуване. Въ това отношение, народниятъ учителъ грѣши ли?

Но, споредъ както казва Българската пословица: покрай сухото дърво гори и суровото.“ Ако да е имало или има изъ нашето отечество такива мнми народни учители, които повседневно да сж ся занимавали или занимаватъ съ партизанство, а своитѣ училищни работи съвършено да занемарватъ, това не иде да докаже, че всичкитѣ народни учители сж такива не, това не може да ся приеме за фактъ. Така сжщо да има и нѣкои отъ народнитѣ учители, дѣто да ся отпусноватъ чакъ до тамо, щото да внушаватъ на своитѣ повѣрени народни дѣтчица идея на партизанство и раздѣление; наистина, подобни учители тогава незнаятъ що праватъ. Но за върване ли е това? Ако да има такива, тогава тѣ сами по себе си сж осжждаватъ; тогава тѣ ся прѣдставляватъ прѣдъ учениятъ свѣтъ като такива, въ които не съществува никаква способностъ и знание отъ истинското възпитание!! Да, такива и ний осжждаваме.

Слѣдователно, многото прѣчканя

срѣщу учителитѣ, които сж ся повдигали въ нашето отечество сж повече слѣдствие, както по горѣ казахъ, отъ тѣзи, които слѣдватъ египтески цѣли и които при това неможатъ да мажатъ бистрата вода както трѣбва прѣдъ очитѣ на негиптонароднитѣ учители!

Жално е наистина това, за дѣто ся запуща народното чувство съществующе въ сърдцето и дуната на народнитѣ учители отъ лютия димъ на египизмътъ и инатътъ! Жално и прѣждално е това! Да, на едни извѣстни по съсловни личности ся дава законно право да говорятъ и да правятъ всичко спорѣдъ глѣданьето на очитѣ си и желанието на сърдцето си, а на други напротивъ ся отнема! По никакъвъ начинъ не можемъ да си обяснимъ, защо и за какво това да е така. Днесъ за днесъ народниятъ учителъ е връзанъ съ деветдесетъ и деветъ възли: нито му ся дава право да бжде избранъ отъ народа за депутатъ, нито поне да говори върху нѣкои жинени обществени въпроси и работа, ни нищо! Но кой е виноватъ на това? министерството на Народното Просвѣщение ли? Не; но временнитѣ обстоятелства сж криви! Дано не бжде все така!

С. Прогорелецъ. . . . .

Искреновъ.

Знаменитостта на града Велико Търново въ историческо отношение.
(продължение)

Да се завърнимъ пакъ къмъ църквата св. 40 мѣчениковъ. Между горѣпознатия преходъ или предверие и църквата, има една доволно голѣма врата; сжщо и между него и парадия входъ или портала; вратитѣ впрочемъ сега не съществува, но само мѣстата имъ въ видѣтъ. Въ тоя преторъ е имало и една малка врата отъ къмъ сѣверъ, до чѣзъ турцитѣ бѣхъ љ запушили и слѣдъ освобождението ни тя се отпусти, постави се една желѣзна врата, и сега само прѣзъ нея се влиза въ черковата; понеже оная къмъ пхтя що бѣха отворили турцитѣ, тя се запуши. Парадия входъ или портала презъ който е влизалъ царъ Иванъ Асѣнъ II, и другитѣ по отподирни царве и велможитѣ и слѣдритѣ е построенъ почти наираво срѣщу олтаря; е слѣдователно на западната часть на черковата. Ние споменахме по горѣ че турскиятъ шейхъ или дервишъ койго бѣ поставенъ за да надзирава и да варди тогавашното теке, бѣ преобърналъ тоя параденъ входъ въ бани и за тая цѣль, той бѣ запушилъ вратата между него и предверието съ тухли, а си бѣ отворилъ входъ презъ едина прозорець отъ къмъ южната часть. Тоя отлично, и за онова време прекрасно устроенъ параденъ входъ е 7³/₄ метра дълъгъ и 4³/₄ широкъ. Направата на тоя параденъ входъ или порталъ е голѣска и много хубаво изработена отгорѣ има 3 кевгировидни извити отъ тухли и варъ изработени постройки, и ние върваме че такива извити кевгировидни постройки трѣба да е имало и въ предверието и въ самата църква; и надъ тѣхъ трѣба да е билъ построенъ и покривътъ имъ. Тая църква слѣдователно е представляла тогава едина много красивъ и великолѣпенъ изглѣдъ. . . . . Къмъ западъ има парадния входъ 7 прозорци отъ разни величини отъ хубава готическа постройка, и симетрически разположени. На западната зидия и отзадня стѣна въ средата имало е голѣми парадни врати които турцитѣ запушили; но като се разглѣда добрѣ отъ отвжнъ, отъ къмъ рѣката Янтра, вижда се много ясно мѣстото имъ; се вижда даже че тия парадни врати, сж били построени малко на навжгрѣ въ зидията стѣна. А понеже сега се вижда мѣстото това на дуvara (или западната стѣна) на дѣто са били построени параднитѣ врати доволно възвишени отъ земната повърхностъ: то се увѣрява, и справедливо, че тамъ е имало натрупана прѣжтъ заобиколена съ малки каменни зидове; тѣй щото найотгорѣ се е представлявало едно равнище, на което се е излизавало, разумѣва се, посредствомъ едни каменни стлпала. Това равнище е било на една уровеньъ съ параднитѣ врати. По горѣ ние споменахме че близо до църквата св. 40 мѣчениковъ трѣба да е имало единъ мостъ надъ рѣката Янтра, чрезъ който е имало едно съобщение между резиденцията на царитѣ що е била на Трапезица и църквата св. 40 мѣчениковъ; основанъ на пхтѣтъ що води отъ отерѣжния брѣгъ на Янтра на нагорѣ къмъ Трапезица. Това наше предположение се потвърждава още по много и съ това: че като се е построилъ тоя мостъ воднитѣ отъ къмъ Трапезица можеше да се влѣзи въ параднитѣ врати на църквата, които сж близо до брѣгътъ на рѣка Янтра, понеже отъ друго мѣсто отстрани, по сгржнитѣ урви, това бѣ невъзможно. Тоя мостъ трѣба да е билъ построенъ или срещу парадния входъ на църквата, или отстранигѣ му, по-близо до него. Тѣй щото като са минували царитѣ и велможитѣ имъ по тоя мостъ влизали са право въ параднитѣ врати на църквата. Това е поне нашето скромно мнѣние, и мислимъ че и другоаче не е било нужно да се строи горѣпознатия прекрасенъ параденъ входъ. Тоя входъ има при това и отъ двѣтѣ страни къмъ сѣверъ и къмъ югъ по една малка врата, чрезъ кои врати или сж влизали други граждани или сж били построени симетрически за хубавинж, съобразно съ готическата постройка на парадния входъ; по тия малки врати, както и нѣкои прозорци турцитѣ ги запушили вижда се когато сж преобърнали тоя параденъ входъ на бани. Ние по горѣ забѣлежихме че тукъ въ Търново се говораше и се говори че отдѣленото парадия тоя входъ е служило като отдѣление на черковата за женитѣ, но това не е справедливо, даже и не може да се приемни по разни уважителни причини. Разказва се при това че надъ предверието или претворътъ е имало една висока постройка за камбани (камбанария), но спорѣдъ както и по горѣ са забѣлежи: всичко е тамъ тѣй перестроено, щото сега не се виждатъ никакви слѣди отъ нечия.

По горѣ се упомяна че къмъ сѣверната часть на сжщата църква е имало на отпредната љ часть къмъ дворѣтъ љ едина голѣма врати и отъ двѣтѣ имъ страни други двѣ малки врати, но тѣ сж били запушени отъ турцитѣ спорѣдъ както това ясно се вижда; при това имало е и единъ нартекъ предъ черковата, койго трѣба да е билъ отлично построенъ; и той трѣба да е ималъ отъ отпредъ 6 мраморни бѣли стлбове; тѣ вече не съществува, но подножията имъ (податалитѣ имъ) съществува и до днесъ. Тѣ сж тоже отъ бѣлъ мраморъ и сж прекрасно обработени съ много хубави рисунки и цвѣти; тѣ сж връзани искусствено на тѣхъ. Отъ това ясно се доказва: че каменорѣзното искусство трѣба да е било въ него време доволно усовершенствено между българитѣ. Това се доказва отъ искусствено то и чисто издѣлване на буквитѣ на бѣлия мраморенъ стлбъ, за които по горѣ споменахме, както и много други паметни останки. Въместо мраморнитѣ стлбове сега се намиратъ 7 прости дървени стлбове, отъ които 6-тѣ сж поставени на горѣказанитѣ мраморни подножия, а 7-я е поставенъ на простъ каменъ, и причината по която е поставенъ тоя стлбъ е вѣроятното: че зидията стѣна отъ къмъ пхтя, както и по горѣ се каза, е премѣтена на 1¹/₂ метрѣ; значи църквата е станала съ 1¹/₂ метрѣ по широка. Тая църква се предаде слѣдъ освобождението ни на военното начальство, споредъ това и тукашнитѣ мѣстни военни власти когато искатъ да се отслужи нѣкой черковенъ воененъ обрядъ служатъ се съ тая църква; споредъ това и кога се помни нѣкой воененъ, погрѣбова се въ обширния љ дворъ, сжщо се погрѣбватъ въ него и заслужившитѣ на отечеството нши единородци.

Вижда се при това че когато царъ Иванъ Асѣнъ II е заповѣдалъ да се построи тая църква отъ благодарностъ Богу за своитѣ побѣди: той е надарилъ тая църква съ богати стѣжания и приходи; и за тая цѣль той трѣба и да е издалъ Хрисовулъ (койго за жалостъ не съществува и нийдѣ за него не са споменува). Причината же която ни е подбудила, и подбужда това да върваме е тая „еще во времето на турското владичество ние сме чюзали и отъ тукашни нѣкои граждани, даже и отъ самия шейхъ: че тогавашното теке или текеджамиси, е имало съ силата на нѣкои документи много стѣжания въ околноститѣ на града Търново (както Самоводенъ, Поликраица и проч.), но че по нѣкои обстоятелствени случаи, по голѣмата часть отъ тия стѣжания и отъ приходитѣ имъ е била отиата и ние знаемъ и помнимъ добрѣ че шейхътъ е водилъ и съдебни процеси по тоя въпросъ. Много би било желателно слѣдователно ако почтаемото министерство на вътрешнитѣ дѣла се распорядило да се издирятъ такива документи по който пхтъ и по който начинъ то би намѣрило, за найсгодно, за да може да се украси богато и великолѣпно тая драгоцѣнна старина толкова достопамятна въ много отношения за милото ни отечество. . . . . Огнетивна разказва се че наскоро щѣло министерството да украси тая църква, но много по добрѣ ще да бжде ако да можиха да се издирятъ, може чрезъ турското правителство казанитѣ завѣщателни или подарителни документи за въ полза на църквата св. 40 мѣчениковъ.

Преди да свършимъ описанието на тая църква, трѣба да споменемъ: че на единъ отъ дървенитѣ стлбове на нартекса има превързана една малка мраморна плоча съ надписъ; но защото е невъзможно да се прочетѣтъ словата добрѣ и понятиливо; ние се распорядихме за да се снимѣтъ отъ нея буквитѣ както си сж написани и издѣлани, а чи ще се потрудимъ да ги прочетемъ, ако ли пѣкъ не ще ни бжде възможно: то ще се отпечататъ тѣй както си сж: за да ги прочете негли други някой по способенъ отъ насъ въ та-

жива археологически писания. Разказа ни се че тая плоча е била намърила въ църквата тая.

(Слѣдва).

ДОБРУДЖА.

Г-не Редакторе

Прѣди нѣколко деня са разнесоха изъ града ни, отъ Градското ни Управление, двѣ публикации, колкото остри, толкова и не прилични (спорѣдъ мене) на едно Конституционно Управление каквото е нашето, романското, на което ужъ му „завиждали много народи,!!“ (виж. Кн. Пр. 14 в/вр. 1878).

Първата публикация е относително фирмите, които се написани на разни язици надъ нѣколко дюгеня. Тя почва така: „Като имамъ прѣдъ видъ малкото уважение на романския Языкъ. . . и пр. и пр. Conforme. (еди-кой) Articol si legea, извъстявамъ на всички Г-да, да си промѣнятъ адреситѣ на дюгените и да бждатъ написани „numai în Rumâneste si la Rumâneste“ т. е. „само въ романски и на романски“. Отъ тѣзи думи „въ романски и на романски“, азъ разбирамъ, че не само трѣба да бждатъ написани съ романски букви, нѣ и да иматъ на края си романското окончане „scu“ вмѣсто Българското „овъ“, като напр. „Петровъ“ да стане „Петре-ску“ („Petrescu“) и пр.—нѣщо, което ще бжде като единъ вѣнецъ на романизма, който са сѣ тадѣсъ на безосновна почва. Азъ неможа да си обясня защо става тукъ тѣй, когато не само въ по-главните градища изъ цѣла романиа, като Галацъ, Букурещъ и пр. са намиратъ надписи на разни язици и за тѣхното промѣщение даже не са е помислило тамъ, нѣ и въ една монархическа държавя па да ли е ставало дума за подобно нѣщо. Тѣй като е, виждася, само нашата Добруджа е осждана да ни горчивата чаша на романскиятъ фанатизъмъ и на нейниятъ вратъ романскиятъ „Хеокюмлюкъ“ да испитва своята власть, както едно врѣме турските яничери, когато са искали да видятъ ятаганите си рѣжатъ ли или не, сж ги испитвали на беззащитните Български вратове, безъ да си помислятъ, че послѣдните не са нѣкое бездушно вѣщество, или животно, а сж като тѣхъ човѣци!

Ако помня добръ, нѣщо прѣди 3—4 години, именно когато Н. В. Кралтъ цѣше да посѣщава града ни, появилъ са бше такъвъ въпросъ, безъ обаче, да имаше сегашната си сила, и като неможи да са осждестви тогава, останалъ бше до днесъ мъртавъ. . . Сега, като зе да са разчува че Н. В. цѣль да посѣти наскоро пакъ града ни, то, той въпросъ изново въскрѣсна, обаче, както казахъ въоруженъ съ по-голяма сила за неговото осждествование. Незнамъ, дали любимиятъ ни господаръ мрази всичко „чуждо“ и жема да глѣда и вижда „всичко и само романско“ та за това става таква прѣобразование прѣди неговото дохождане, или ижкъ нашите градеки Управители, искатъ съ това да покажатъ прѣдъ Н. В. геройската си способностъ, съ която служатъ на великиятъ романски идеалъ „пороманчванieto на Добруджа и нейното цивилизуване и да приематъ за тѣзи си способностъ отъ Н. В. едно голѣмо „grant mersi“!

Наблюдението за точното исплапение на тѣзи публикация е възложено на полицейските власти, а ерока за нейното осждествование е до единъ мѣсець. Слѣдъ истичанието на той ерокъ,

не исплапните на той приказъ и противостоящите цѣли да бждатъ „изложени на шрафъ и придадени на сждъ, conform Articol si legea“.

Туача . . . . .

Безпристрастнй

ДОПИСКИ.

Етрополе 28 Май 1883 г.

Г-не Редакторе на в. „Славянинъ“!

Въ името на справедливостта, моламъ Ви найубѣдетелно да помѣстите въ единъ отъ близкиѣ броеве на листѣтъ си по долната статия:

„Петената всѣкога ще остане петена.“

Прѣди нѣколко деня по пощата изъ София се получи въ градецѣтъ ни Етрополе на нѣколко разни адреси една брошура подъ название „Нѣколко думи върху положението на общественитѣ работи на Етрополи и външтелството или ваинието въ тѣ на Илия М. Вълчевъ,“ издадена ужъ отъ нѣкое си дружество „Братско Съгласие“ изъ градъ Етрополе, издание първо 1883 год. Тая брошура макаръ че говори сама за себе и изважда на явъ въ цѣлостъ писката подъ цѣль на г-да нейнитѣ автори, Етрополското бивше училищно настоятелство, заедно съ по личнитѣ граждани, счита за свой дълъгъ да обяви чрѣзъ печатѣтъ че въ Етрополе, нито е сждествувало нѣкога, нито пакъ сега има дружество „Братско Съгласие“ и многопочитаемитѣ господа издатели на брошурата въ отношение на тая си голѣма измждрувана хитростъ се явяватъ колкото смѣшни толкови и гаупави. Етрополското население се пита и него ва дълъжностъ е да пита: кое е това дружество? гдѣ се намира то? и не е ли то нѣкоя останка отъ извѣстия въ София български клубъ? Съгражданинтѣ ни Илия М. Вълчевъ ако се сжди отъ самитѣ му дѣла, дѣйствиелно той е всѣкога работилъ, като истински либералъ и горѣщъ защитникъ на принципитѣ, поддържанъ отъ либералната партия, нѣ за това да си позволяватъ нѣкои си безсвѣстни господа злонамѣрени бездѣлници, да изопачаватъ цѣла масса фактове, да лъжатъ най безобразно и да нападатъ най-честивитѣ дѣйци и патриоти, това е повече отъ срамно, повече отъ безчестно Добринитѣ, които Илия М. Вълчевъ е направилъ въ растоянне на петъ шестъ години, на родното си мѣсто Етрополе, говорятъ доста красноречиво, за този многозаслужившия патриотъ и господа издателитѣ на брошурата, нѣка бждатъ увѣрени, че каквото и да сторятъ и до каквито срѣдства и подлости да прибѣгватъ, съ нищо не могатъ намали извършенитѣ отъ него благодѣяния, които не само ще останатъ за всегда незабравими между благодарителствуваното население, нѣ даже ще служатъ, като назидание отъ истински патриотизъмъ, който нѣка си исповѣдаме, самата истина е рѣдкостта, между нашитѣ българи. — За да може чловѣкъ да си исплъкува, като какъвъ родъ хорина трѣба да сж онѣзи личности, които сж си позволили да напишатъ и издадътъ прѣдмѣтната брошура, достаточно е да се знае че Илия М. Вълчевъ, както прѣдъ войната така и слѣдъ освободението ни, е учителствувалъ въ градското ни народно училище, като прѣподавателъ и като надзирателъ въ градскитѣ ни училища доброволно и безъ никаква заплата цѣли три години; той е извършилъ много повече отъ другитѣ учители, на които сме плащали 12 и 15 хиляди гроша. Прѣзъ 1878 год. капиталътъ училищентъ, който са члелеше еднакъ 13,000—14,000 гроша до края на 1881 год., подъ вѣщото ржководство и не уморна дѣятелностъ на сжшия Илия М. Вълчевъ, достигна до 1000 турски лири съ исклучение на суммитѣ, които сж израсходени прѣзъ това врѣме за обдръжане училищата ни съ бюджета отъ 60—65 хиляди гроша годишно. Въ голѣмитѣ си старания да създаде имеюшиятъ сега капиталъ, основенъ (1000 лир. тур.), Вълчевъ не е шадилъ ни трудъ, ни врѣме и велико това той е извършилъ съ не малкъ ущърбъ отъ свойтѣ си частни работи. По-голямата частъ отъ помѣнжитѣ капиталъ е събрана отъ турски имущества, които Вълчевъ съ двама трима граждани, закупуваше подъ аренда отъ мѣстний окръженъ свѣтъ и каквато полза са извадеше отъ тѣхъ, той ги отетъпаше за училищната каса, като неприемаше даже да му се повърнатъ и разносикитѣ, които пржкеше по тая работа. Освѣнъ това Вълчевъ, който имаше купенъ единъ турски чифликъ въ Етрополското за 300 пола макаръ че му прѣдлагаха отъ околнитѣ села 200 пола печалба да имъ го продаде, той отхвърли печалбата и всѣки другъ интересъ и го даде за градскитѣ ни училища съ сжщата цѣна, както го бше купилъ, като при това прѣчака, училищното настоятелство за получаванieto на паритѣ си една и половина година.

Тукъ бихме могли да изброимъ още нѣколко на приведенитѣ фактове, нѣ нѣка се задоволимъ съ толкова и въ заключение да спомѣнемъ на вжсо, че колкото и каквито процеси сме имали училищни, Вълчевъ всѣкога ги е приемалъ и е извършвалъ съ голѣма готовностъ безъ да му са е дало обаче до сега за

това нито случена пара, макаръ че му са е обѣщавало възнаграждение. Такъвъ е въ кратки чѣрти съгражданинтѣ ни Вълчевъ и г-да издателитѣ на брошурата, които и да сж тѣ, не сж друго нищо освѣнъ хора ниски, хора лъжци, стоящи по-долу отъ най-нискитѣ безсвѣстни твари чловѣчески, които могатъ да са намѣратъ само измежду извѣстнитѣ новодошли въ отечеството ни, които иматъ безочливостта да са титулуватъ и минаватъ за благонадѣжни!

Етрополски бивши учил. настоятели:

(Етрополски граждани: слѣдватъ 53 подписа.)

Добричь 27-й Май 1883 г.

Като метне чловѣкъ единъ поглѣдъ на цѣлата върволица отъ Добричски Околийски Началници, бивши и настоящи, съ исклучение на покойний Шваровъ, на подвигитѣ, които сж тѣ направили, на тѣхната способностъ и характеръ, и на недобритѣ спомени, които са оставили и оставятъ, както ще види читателя отъ долуизложеного за настоящия Околийский Началникъ Телемаха, идва до заключение най послѣ, или че нашитѣ бивши министри на вѣтрѣшнитѣ дѣла сж си били съставили мнение, щото града Добричь трѣба да бжде населенъ съ български Патагонци или, че този градъ е единъ отъ тѣзи български градища, на които неможе да се угоди.

Хора, които не са живѣли въ този градъ, и които не го познаватъ отъ близо, щжтъ да вѣрватъ послѣднето; но стига само да поживѣе въ него, да се запознае съ хората му и чловѣкъ ще види, че причината е въ назначението на лица, които неможтъ да владѣятъ себе си, камоли 70000 хора отъ разни нации.

Какво виждаме въ намѣстника на покойний Шварова, на когото добритѣ дѣла и днесъ се споменуватъ отъ гражданитѣ? Изчезава се по нетактичностъ, привишение власть и пр. Кой дойде да поправи тоя недостаткъ? Прочутия К. Павловъ, който е давалъ нѣколко пѣти подъ сждъ за злоупотреблие, и най послѣ отъ Варненский Военни сждъ за покровителство разбойницитѣ въ Добричката околия, благодарение на покровителството на бившия Министръ Начевича. „Слава Богу! каза насѣлението, като види примѣстванието на Павлова; Министерството най послѣ ще се смили за тая многострадална околия.“ Но що виждаме? Назначи се Телемахъ, бившия Русески Околийский Началникъ единъ въ първитѣ герои на скандала, произведенъ въ Руссе съ уважението отъ цѣль свѣтъ старецъ Д. Цанковъ. На 3 й день още отъ идванието си, той възнегодува противъ себе си цѣль градъ: чрѣзъ една дописка въ призраното вѣстниче „Българинъ,“ той нападна и чиновници и граждане и градскитѣ свѣтъ и всичко, съ една дума той предтави себеси за лице, което природата трѣбваше да създаде за да потече въ Добричь медъ и масло. Неговата необузданностъ нѣмаше край. Отъ общинското управление направи едно управление не годно за нищо, а само за исплънение на своятѣ каприции и необмислени распорѣждения; намѣси се въ избирателното право на гражданитѣ: изгуби достоинството на дълъжността Околийски Началникъ, като расправяше своятѣ гешевти извършени въ врѣме окупацията и то гдѣ? въ кржчмитѣ. Гражданитѣ търпяха, но и търпението си има граница. Послѣдний скандалъ, който дойде, като вѣнецъ на всички извършени негови дѣла, принуди насѣлението да се оплаче тамъ дѣто трѣбваше. Ето въ що съето:

Гарга съ гарга се събира; казва българската пословица. Разбира се нашия Телемахъ трѣбаше да се събере и запознае съ Димитра Иванова отъ рода на Шварачевци, Манавовци и пр. съ тогози Иванова, който маналата година тъкмо по това врѣме (Панаира), бше се съгласилъ съ К. Павлова да почернятъ М. Кришикова, бившия Телеграфо пощенски началникъ, прѣдъ Министерството Начевичъ Грековъ, тѣй като тоя е ималъ смѣлостта да не бжде тѣхно мекере за да имъ издава депешитѣ. Ш благодарение на Г-на Бабаджова Варн. Телеграфо пощенски началникъ на нѣмание въ България фабрики за телеграфисти, мишинацитѣ на тѣзи личности не успѣха. На 16 того тѣзи двама нови приятели въ Панаира прѣдъ оката съ хубавото бѣло вище си приказвали, и когато вече половницитѣ се увѣличили, г-нъ Д. Списаревски случайно минува прѣзъ тамъ, и билъ повиканъ отъ Телемаха да сѣдне съ тѣхъ. Телемахъ незакъсенъ да похвали Списарева прѣдъ новия си приятель, че ако и да билъ либералъ, той не се повелъ да направи митингъ за въ полза на настоящото Министерство, и благодарение на Телемаховитѣ убеждения подобенъ митингъ нестанахъ тукъ. Списаревски неможалъ да притърпи, разбира се такава нехална ирония отъ страна на привърженикитѣ Начевичевъ, казашъ, че ако това не е станало, имало е причини, които се извѣстни само нему (Списар.) а не на Телемаха и по неговото желание. Либералитѣ не врятъ своята съчувственностъ къмъ настоящото министерство, продължилъ той, тѣ виждатъ, че народа е по-свободенъ днесъ отъ колкото при деспотитѣ Начевичъ Грековъ и пр. Като се видѣлъ излъганъ Телемахъ, че говори това противъ началството си, обърналъ другий пѣтъ: че

